

חוט של חסד

בנין הישיבה הקדושה בירושלים

לע"י ימנה בת אסתר ז"ל
לע"י אחי ז"ל בת סוזן רייז

בע"ה • הגליון לכל בית יהודי • בנשיאות הרה"צ שלום ארוש שליט"א • פרשת: **משפטים** - שקלים • כ"ז בשבט תשס"ט • גליון: 109

לפתוח את העינים

בכיה לדורי דורות? הרי אין עוון בתורה שיש עליו עונש מר כזה, ואף לא אחד מחלקי מליון מהעונש הזה?

אך מתוך השאלות הקשות עולה גם התשובה עליהן: שהקדוש ברוך הוא למעשה מגלה לנו ואומר לנו, שהדבר שהכי מכעים אותו, יותר מכל עוון אחר, זו כפיות הטובה! הבכיינות! כל עברה אחרת, גרועה ככל שתהיה, אפילו במזיד, מתקבלת אצל ה' אחרת לגמרי. כי ה' יודע, שיש לאדם יצר רע, והוא מגושם בתאוות וכו' – זה גם נורא, אבל זה לא מתקרב למדה הרעה של כפיות הטובה, שאחרי כל הטובות שה' עושה עם האדם, ומחיה אותו, ומיטיב איתו, והוציא אותו מאיפה שהוציא אותו, מביב השופכין, מאשפתות, מבית עבדים, אחרי כל השנים הללו המלאות בישועות וכו', האדם עוד בוכה? בכיה של חניס? אז הקדוש ברוך הוא כביכול אומר: חייבים ללמד אותם, שהבכיינות זה הדבר הכי גרוע שיש. ולכן הוא יתברך, מראה לנו את הנהגתו, שהעונש על בכיה של חניס, הוא גדול כל כך.

וזו הסבה לכך, שהעונש של אותה בכיה שבכינו במדבר, מתמשך עוד ועוד, משום שזהו רצונו של הבורא, שאנחנו נתקן עוון זה, ונעקור מאיתנו לגמרי את המדה של כפיות הטובה, וכל עוד שלא תיקנו את העוון, נמשכת הגלות על כל צדדיה הקשים. אבל כשאנחנו נושים זאת לנגד עינינו, ונדע, שכל עונש שיש בעולם הזה, מחלות, גירושין, צרות וכו' ר"ל, הם רק בגלל שעדיין לא תיקנו את העוון של בכיה של חניס, ועדיין אנחנו בוכים ומתלוננים כל הזמן, ונבין שעיקר העבודה של האדם היא לעקור את המדה הרע של כפיות הטובה, ונתחיל ללכת עם תודה והודאה, אז כבר הגאולה תתחיל להגיע בצעדי ענק.

ועכשיו מובן עוד יותר ויותר, מה שכבר כתבנו כמה פעמים, ונביאו כאן שוב, מדברי רבי נתן בליקוטי הלכות: כי באמת אם היו הכל שומעים לקול צדיקי אמת ללכת בדרך זה האמין תמיד בה' יתברך שהכל לטובה ולתן שבח והודיה תמיד לה' יתברך בין בטיבו בין בעקו כמו שכתוב: בה' אהלל דבר באלוקים אהלל דבר, בודאי היו מתבטלים כל הצרות וכל הגלויות לגמרי וכבר היתה גאולה שלמה!

הקטע הזה שמוברא בליקוטי הלכות, הוא יסוד שאסור אף פעם לשכוח אותו, ושצריכים לחקוק אותו היטב בלב, שבו רבי נתן מבטיח לנו, שעל ידי שנלך עם תודה והודאה, יתבטלו כל הצרות וכל הגלויות – אותן צרות וגלויות שבאו בשביל בכיה של חניס – ונזכה לגאולה שלמה. כי בודאי, מאחר כל הגלות על כל כאביה, נגזרה בשביל הבכיה של חניס, אם כן ברור שהתיקון לזה, הוא לעקור ולבטל לגמרי את הפגם של כפיות הטובה והבכיינות הנוראה, וללכת רק עם תודה והודאה והלל ושבח לה'.

ומחמת קוצר היריעה, נמשיך את המאמר בשבוע הבא אי"ה, ונלמד בעזרת ה', על פי האור הנפלא שה' האיר בלבי בעניין זה, מה היא הדרך לפעול כל ישועה! ה' יתברך יזכנו ללכת עם תודה והודאה ולהרבות בשמחה, ונזכה לגאולה שלמה בחד וברחמים. אמן.

בברכת שבת שלום ומבורך

לכל בית ישראל
elak pte

שעה בכל יום. בלי עבודה כזו, מרוכזת ועקבית, לא יעזור לו שום דבר כדי לצאת מהאנוכיות והכפירה שלו. וגם המאמר הזה, שהקורא מעיין בו ברגעים אלו, לא יעזור לו, אם הוא לא יקח את עצמו לעבודה כמבואר.

והעבודה הראשונה של האדם, היא לעקור ממנו, את המדה הנוראה של הבכיינות, והעצבות והיאוש וכו', שהם גם בעצמם בכיינות. כי הבכיינות היא המדה הרעה ביותר בעולם, ושמעיה את ה' יותר מכל דבר אחר, והיא באה מתוך כפיות טובה, שהאדם לא רואה את גודל הטובות שה' עשה ועושה עמו, מיום היוולדו ובכל עת ורגע, וממילא, ברגע שמשוה קצת לא הולך לו או שיש לו איזה נסיון, הוא מתעצבן ומתלונן ונופל לעצבות וליאוש, ובוכה, כאילו שיש לו רק צרות בחיים, ואין לו שום דבר טוב להודות עליו. כי אדם שרואה את הטובות של ה', ומכיר לבורא טובה על כל הדברים היפים שבחיינו, אזי כשלא הולך לו משהו, הוא אינו מעלה על דעתו כלל להתלונן או להיות עצוב ומיואש, אדרבה, מרוב הכרת הטוב, הוא מתבייש אפילו לבקש מהבורא על חסרונו, וכשהוא בכל זאת מבקש, כי הוא באמת זקוק לרחמי שמים, הוא מבקש בהכנעה ובלב מלא שמחה והודאה, ובטח שאינו מתלונן.

כי מה בכך שהדרך לגאולה, הן הפרטית והן הכללית, היא קשה ויש בה נסיונות? במקום לבכות, צריכים להסתכל על הישועות והנסים שרואים בכל רגע ורגע, ולהודות ולהלל ולשבח, ורק אז אפשר לבקש מהבורא, בבושה, בהכנעה, באהבה, שימלא גם את החסרונות שיש. אדם שיש לו הכרת הטוב כלפי הבורא, שרק מיטיב איתו בלי סוף, באיזה בושה הוא מולו, באיזו הרגשה, שחושב: וכי אני יכול לומר משהו בכלל? אני רק אסיר תודה כל כך! ואם בכל זאת חסר לי משהו, אני יכול בבושה ובהכנעה לבקש רחמים, שבאמת אני מסכן גדול ברוחניות ובגשמיות, ואני צריך שה' יעזור לי עוד.

הבכיינות והעצבות, הם תוצאה של אנוכיות שהאדם חושב שהכל מגיע לו, וחייבים לו וכו', כמו המן הרשע. לכן, כל מי שעדיין חושב שיש לו על מה להתלונן ויש לו סבה להיות עצוב ומיואש וכו', ידע, שזה בא לו רק משום שהוא לא עבד על עצמו לעקור את מדת כפיות הטובה.

כי כבר כתבנו את זה בעבר, ונחזור על זה שוב ושוב, עד שזה יחדור ללב, שאין דבר שמכעים יותר את הבורא, מאשר הבכיה של חניס. בכל פעם שאני נזכר בחטא המרגלים, כשחטאו העם בבכיה של חניס, והקדוש ברוך הוא קבע להם בכיה לדורות, אני מזדעזע מחדש, וכך אני אומר לקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם. אני מאמין בך באמונה שלמה, שצדיק וישר אתה וכל מעשיו אמת. אבל אני לא מבין: בשביל פעם אחת שעם ישראל בכו בכיה של חניס מגיע להם כזה עונש נורא? בכיה לדורי דורות? חורבן שתי בתי מקדשות, מותם של מליוני יהודים במיתות משונות, בעיניים קשים, לאורך כל הגלות, ובימינו – הפיגועים, והצרות בצורות, הבעיות קשות בשלום בית, מחלות ר"ל וכו' וכו' – והכל בעוון של בכיה של חניס! עד כדי כך? מה עשו בסך הכל? קצת בכו! לא באו על עריות, לא עבדו עבודה זרה, רק בכו. מה יש? וכאלו עונשים שלא נגמרים?

שבת היא "שבת מברכין" שבה מברכין את חודש אדר הבא עלינו לטובה, שראש חודש שלו יחול השבוע, ומשנכנס אדר – מרבין בשמחה! אכן, בשביל שהאדם יוכל להרבות בשמחה, ולא רק בחודש אדר, אלא כל ימי חייו, ישנה מדה רעה אחת שהוא חייב לעקור ממנו, שעליה נלמד במאמר זה.

בפרשיות התורה, שבהן אנחנו קוראים את כל המהלך של עם ישראל במדבר, עד כניסתו לארץ ישראל, אנחנו נתקלים כמה וכמה פעמים, בבכיות ותלונות של עם ישראל כלפי משה וכלפי ה'. בפרשת 'בשלח', מיד אחרי כל ניסי המכות ובסופם הנס העצום של קריעת ים-סוף ואבדן האימפריה האדירה של מצרים, כשהקדוש ברוך הוא מנסה את אמונתם של עם ישראל, במשך שלושה ימים, שהם לא מוצאים מים לשתות, התגובה של העם היא בתלונות, כמו שכתוב: "וילוננו העם על משה לאמר מה נשתה?" על הפסוק שאחריו: "שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסהו" כותב רש"י: ושם ניסהו – לעם, וראה קשי ערפן שלא נמלכו במשה בלשון יפה – בקש עלינו רחמים שיהיו לנו מים לשתות – אלא התלוננו.

בפירוש זה של רש"י אנו רואים את הקו הדק בין בקשת רחמים, לבין תלונה, שהרי מדברי רש"י מובן, שאילו היו העם מבקשים בלשון יפה ממש, שיבקש עליהם רחמים, לא היה בזה שום פגם או חסרון, ורק מחמת שבאו בתלונה, בזה הראו את מדתם הרעה וקשי ערפם. והקו הדק הזה שתיאר כאן רש"י הקדוש, הוא גם הקו הדק בין התפלה הנכונה שעל אדם אפשר לפעול כל ישועה, לבין "תפלה" (אם בכלל אפשר לקרוא לזה כך), שלא רק שלא נענית, אלא רק מעוררת יותר דינים על האדם, ר"ל.

כי צריכים לדעת, שהתורה אינה ספר של הסטוריה או סיפורי מעשיות ח", אלא כל דבר ודבר שכתוב בה, בא ללמד כל אחד ואחד, מה ה' רוצה מאיתנו. מי שלומד את התורה בתור סיפור, בלי ללמוד מזה לקחים לעצמו, אין זו תורה כלל, והזהר הקדוש, בשם רבי אלעזר בנו של רבי שמעון, מקלל את מי שלומד כך את התורה, בתור סיפור או עובדות להיסטוריה. לכן, אנחנו צריכים ללמוד, מה המסר של התורה, כשהיא מתארת את התלונות של העם? שהרי אנחנו רואים כאן דבר נורא, שאחרי שהעם ראו נסים ונפלאות שלא נראו כמותם מעולם, לא בכמות ולא באיכות, מיד כשהיה להם איזה נסיון או קושי, הם התלוננו! תכף אחרי הישועות הנוראות, כפרו העם בטובה של ה', שהוציא אותם מעבדות נוראה לחרות אמיתית, ושכחו את כל מה שראו.

מכאן למדתי יסוד חשוב, שכך הוא טבע כל אדם, שגם אם יראה נסים עצומים – כמו עם ישראל שראו נסים שאין גדולים מהם – וישמע את ה' מדבר אליו, ויקבל תורה מסיני, וילמד תורה יומם ולילה, מפי הצדיק בגדול ביותר – כמו עם ישראל שלמדו הרבה מאוד תורה במדבר, ממש רבינו בעצמו – זה לא יעזור לו לתקן את המדות שלו, ולצאת מהבכיינות שלו, מהעצבות שלו, מהיאוש שלו, עד שיקח את עצמו לידיים לעבוד על עצמו ביסודיות, כמו שמבואר בספר "בשדי יער", שיקח מדה ויתבודד עליה לפחות חצי

"וַיֹּאמְרוּ כָל אִשְׁרֵי דָבָר ה' נִעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" (שמות 17)

בפרשתנו קוראים אנו על גדולת עם ישראל שענו פה אחד לה' ויתברך נעשה ונשמע' ומובא במדרש שמה שאמרו נעשה ונשמע היה על תורה שבכתב אך על תורה שבע"פ לא אמרו זאת ולכן היה צריך לכפות עליהם את ההר כגיגית כמובא בגמרא שבת ויתכן לפרש ע"פ דרש בתורת רבינו הסבר לעניין זה.

כי יש תורה שבכתב דהינו אדם שלומד מצד שהוא מוכתב לעשות זאת מאחר ואביו חינכו לכן או חברתו של האדם מחייבת אותו ללמוד תורה וזה נקרא תורה שבכתב דהינו מצד ההכרח שבדבר ולא מצד עצמו. אך יש לימוד מצד רצון של עצמו להדבק בבוראו ולא בגלל שאביו או רבו חיביהו כמו שנאמר מצוות אנשים מלומדה ולזה צריך תפילה זה הוונת הדברים שתורה שבכתב הני"ל אין עליה הפרעה מצד הורא הרע אך אדם שלימודו בא על פה דהינו אחר שעשה תפילות על הלימוד הזה, על זה יש הרבה

פרשת משפטים- שקלים

פנינים רעיונות ופתגמים נבחרים על פרשת השבוע

יצר הרע ואדם צריך להיות בזה עקשן גדול בעבודת ה' ולא להרפות וגם אדם שקשה לו והוא עדיין בבחינת "ויתן שם ישראל" שלא הולך לו בעבודת ה' תמיד יש להתחזק שהיא כנגד ההר ועומדת להגיע לו עליה גדולה בעבודת ה' וע"י הרצון והתפלה יזכה לזאת. אכ"ר

(נתיבות דעת)

פרשת שקלים

אור הרבני

"...וְנָתַנוּ אִישׁ כְּפָר נֶפְשׁוֹ..." (שמות ל"ב)

ניתן לראות בפסוק זה רמז ליסוד חשוב ביותר בעבודת ה'. כידוע השורש הפנימי של כל דבר בעולם הוא הרצון כמו שאמרו חז"ל "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו ועיקר המלחמה של האדם היא להכניע את הרצון הרע ולהפכו לרצון טוב.

רבינו מביא בליקו"מ (י"ג) שהנפש היא הרצון ע"פ הנאמר (בראשית כ"ח) "אם יש את נפשכם..." פירש"י רצונכם.

ובפסוק זה "ונתנו איש כופר נפשו"

הרב יצחק. א. מחנך בת"ת "שלום בנין"

בתוך המסגרת- פרק ה'

עסקת החיים- הצעה לזוגות צעירים

בשבוע שעבר דיברנו שכאשר אנחנו מונחים את "הבית" למסגרת, חוקים וגבולות. אנחנו עושים את הדבר הטוב ביותר לילד וכמובן לאחר תקופת ההסתגלות, גם חיים קלים ושקטים לנו ההורים. השבוע אני רוצה להציע בעיקר לזוגות הצעירים את "עסקת החיים".

הורים צעירים! כאשר שוחחתי עם מספר הורים צעירים על הווי החיים השקטים אצלם בבית כמעט והגענו למסקנה שהמאמרים על חוקים וגבולות, לא כ"כ מדברים אליכם ובצדק. הבכור שלכם בן ה-5 לא כ"כ משתגע ומשתולל בכדי שתאמצו בשבילו ותקבעו לו חוקים, תכתבו אותם על שלט ותעשו לו הצגות, חזרות, טבלות מעקב והצטיינות. אמנם מידי פעם הוא קצת מתעקש או נהיה נודניק, אבל זה לא תופעות מיוחדות. בקיצור כללית הוא ילד נורמאלי ורגיל. ואם הוא בסדר אז בטח שגם הזאטוטים הבאים אחריו. ולכן קשה לכם להבין על מה כ"כ הרעש וההתאמצות שלי לשכנע אתכם להקניית חוקים בבית.

תקשיבו טוב! אם היו מציעים לכם לעבוד חצי שנה בתמידות בעבודה קצת קשה, אבל לאחר חצי שנה אתם מניבים רווחים ל-30 שנה. הייתם הרי מסכימים ברצון ואפילו מחפשים אותי כדי שאסגור אתכם חוזה. אני רוצה לספר לכם **שילדים מחוברים הם עסקת המשלמת ביותר בעולם**. אין דבר יותר טוב ונעים מנחת שמקבלים מהילדים. וכדי לזכות לנחת צריך לעבוד. אמנם נדמה לכם שהילד הקטן שלכם בסדר וכו' אבל זה רק "נדמה" העולם אומרים "ילד קטן=צרות קטנות. ילד גדול=צרות גדולות". שהרי גם כאשר הילד קטן אנחנו מבחינים לעיתים במידות לא כ"כ טובות שיש לו כמו קנאה, מרדנות, עיקשות וכו' אך אנו דוחים את החינוך המסודר בצורת מסגרת וחוקים שמחייבים גם אותנו לזמנים אחרים וחבל. זה חבל כי אחרי שנשרשים הנהגות ומידות לא טובות קשה מאוד לשנות אותם.

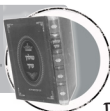
במיוחד אתם הזוגות הצעירים יכולים ביתר קלות ליישם את מה שלמדנו על "המסגרת" והקניית חוקים וגבולות. לכם שאין את הניסיון הגדול של בעיות משמעת שיש להורים וותיקים עם ילדים גדולים קצת קשה אבל עד כמה חשוב שיהיו בבית גבולות וחוקים ברורים. הלבן את תפחתו את העיניים ותסתכלו היטב על הסובב אתכם, כאשר תנסו לחוות את ההתמודדות של בעיות משמעת, עצלות, הפקרות וחוצפה תבינו שעדיף לעבוד קשה עכשיו, כאשר הילדים עוד קטנים ויכולים לקבל על ומרות. מאשר להתמודד איתם לכשיגדלו.

אל תבזבזו את הזמן היקר הזה של שנות חייו הראשונות של הילד, זמן שבו אפשר לחנכו ביתר קלות למסגרת וחוקים. שווה לעבוד מספר חודשים בנחת ורגיעה, אפילו מתוך משחק

מלמדת התורה שמי שרוצה לפדות את נפשו מרצונותיו הרעים הוא על ידי מחצית השקל דהינו לחצות ולשבור את תאוות הממון, מכיוון ששורש כל הרצונות הרעים הוא תאוות ממון כמובא בתורה נו' שעיקר המלכות דסט"א מתבטאת בתאוות הממון, ובמה יזכה האדם לשבור את תאוות הממון? ע"י "לתת תרומת ה'", שהיא הצדקה שהיא ההפך מחמדת הממון, כמבואר בדברי רבינו ז"ל (ליקו"מ יג) ע"פ ה"זהו"ק שעל ידי הצדקה משברין תאוות ממון, וזה אשר מרומז בבעל הטורים ש"שקל" בגמט' נפש, שע"י שמוותר על השקל שהוא התאוות ממון זוכה לנפש שהוא רצון דקדושה, ובזה יובן מדוע דוקא באדר היו משמיעין על השקלים על פי המובא "בשפת אמת, זו"ל "כי חודש אדר הוא עת רצון לתשובה כמו אלול ואור הרצון מאיר בו ביותר ויש בו סגולה להכניע את הרצון הרע ולהפכו לרצון טוב. כי באדר היה קבלת התורה ברצון ונדיבות כמו שכתוב הדר קבלוהו בימי אחרשו"ש". (נתיבות דעת)

שונה הלכות

השונה הלכת בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

פרשת שקלים

בזמן שבית המקדש היה קים היו מכריזין מראש חודש אדר ואילך שעל הציבור להביא מחצית השקל לבית המקדש, כדי לקנות בזה קרבות ציבור (תמידין ומוספין).

חז"ל תיקנו לנו שבזמן הזה שנבצר מאיתנו לקיים מצוה זו בפועל, עלינו לקרוא בפרשת שקלים, בשבת שלפני ראש חודש אדר ועל ידי קריאת פרשה זו, אנו משלמים פרים שפתינו.

בנוסף לכך תיקנו לנו חז"ל עוד זכר למחצית השקל, על ידי נתינת צדקה לעניים או לשיבה שלומדים בה תורה להחזיק בה לומדי תורה, נחלקו הפוסקים מאיזה גיל צריך ליתן "מחצית השקל" יש שכתבו ליתנו מגיל 20 ומעלה, ויש שכתבו ליתנו מגיל 13 ומעלה, וכתוב במשנ"ב סי' תרצ"ד ס"ק ה' שהמנהג הוא ליתן אפילו בעד בניו הקטנים ואשה מעוברת בעד ולדה.

וחביבה מצוה זו על ישראל, כי ממנה לומדים לאהבה את כל אחד מישראל אהבה גדולה שהרי כולם שוים לפני הקדוש ברוך הוא, והגדולה שבעבודות המקודשות, אלו קרבות הכפרה, נעשית על ידי כל ישראל בשוה, ואין עני ואין עשיר לפני המקום ולא קרוב ורחוק אלא הכל קרובים, וקרוב כולם עולה לריח ניחוח לפניו, לכפר עליהם על כל עוונותיהם:השבת מוציאין שני ספרי תורה, בראשון קוראים את פרשת השבוע ובשני קוראים פרשת שקלים ומפטירין "ויכרות יהיידע" שמדובר שם מענין השקלים.

הוא רואה את אביו מידי פעם מתפלל בבית. אלו חוקים שנידנו מראש לכישלון, ועדיף לא ללמד אותם. לעומת זאת במקרה הראשון עם מידת האמת כאשר הטלפון צלצל והשכנה "הנדוניקית" הייתה על הקו צריכה האם לענות, וחשוב אחר כך לכנס את הילדים ולספר להם את האמת מבלי לפגוע בשכנה. "אתם יודעים, לא כל כך רציתי לענות לשכנה לטלפון כי.... אבל הרי קבלנו על עצמנו לעבוד על מידת האמת". זוהי דוגמה אישית טובה.

החוק לא עובד

הורים רבים טוענים שניסו אבל פשוט אין הצלחה ביישום הגבולות בבית. ולכן הם מתייאשים ופשוט עוברים לסדר היום. המשמעת והחינוך בבית שלהם "זורם" פעם במים רדודים ופעם בסערת טורנדו וסופת הוריקן. לפעמים הילדים שקטים והכול הולך חלק, ולפעמים יש "חגיגה" וההורים יוצאים מכלל שליטה במצב עד כדי...

ישנן מספר סיבות למצב:

- * החוקים נוקשים מידי והילדים לא יכולים לעמוד בחוק. לדוגמה: דרישה מילד לישון בשעה מוקדמת כאשר אחיו הגדולים חוגגים בבית.
- * ההורים חלשים מידי ואינם יודעים "לעמוד" על קיום החוק. כאשר יום אחד דורשים לקיים את החוק לדוגמא: לישון בזמן, ויום אחד מוותרים ואפשר לישון מאוחר.
- * חוסר התאמה בין בני הזוג בקביעת וישום החוק. לדוגמא: האב רוצה שהילד יבוא איתו לתפילה בשבת, והאם מרשה לו להישאר בבית עם אחיו הקטנים.
- * החוק לא מתאים לאופי הבית. לדוגמה: בבית שחזר לא מכבר בתשובה ההורים רוצים להנהיג הנהגות קפדניות או מחמירות. (אורות גבוהים).
- * הילד מרדן וקשה לכפות עליו. זה יוצר התנגדות של הילד ותוספת מלחמות.
- * החוק לא ברור דיו לילד והוא אינו מבין מה הוא צריך לעשות.
- * ההורים לא שלמים לגמרי עם החוק ולכן הוא צולע.

מה עושים?

ראשית צריך להסיר את המונע, להבין היכן אנחנו עומדים, מה מפריע לנו ביישום החוק בבית?, ואחר כך לשבת ביחד- ההורים עם הילדים ולהתחיל לקבוע גבולות. וכמובן הכי חשוב להתייעץ עם השותף השלישי של הילדים שהוא ה' יתברך ולהתפלל אליו הרבה שיתן לנו דעת, כוח וסיוע להתמודד ולחנך את ילדינו לתורה ודרך ארץ, כפי רצונו יתברך. אמן.

המשך בשבוע הבא בע"ה.

הניסיון!

"ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"

ל האדם לדעת כי עיקר הניסיון של האדם בעולם הזה, הוא להתבטל לדעת רבותיו כי על ידי כך הוא זוכה לבטל את מדת הגאווה, וכמובא בליקו"מ (י) וזה לשונו הק': "העצה היעוצה לבטל את הגאווה, שהיא העבודה הזרה, כמו שכתוב (משלי טז): 'תועבת ה' כל גבה לב'. העקר העצה הוא על ידי התקרבות לצדיקים, ומורינו ורבינו ראש הישיבה שליט"א בפירושו לספר הק' ליקוטי מוהר"ן הנקרא 'שלוש מלכות' ביאר את דבריו הק' וזה לשונו "היצר הרע יודע שעיקר התיקון של האדם הוא על ידי התקרבותו לצדיק החי, ולכן בחיים חיותו הוא מעורר עליו מחלוקת, ואומר לאדם מה לך להתקרב לצדיק זה ורחי הוא גם בתוך גוף גשמי כמון ומה בין לבנינו וכו' ועל ידי כך הוא מרחיק את האדם מלהתקרב אליו, ולמעשה מהאפשרות לבא לתיקונו. ומטעם זה עורר היצר הרע מחלוקת וטרונות וקושיות על כל הצדיקים שבכל הדורות בכדי למנוע מאנשים להתקרב אליהם. **אולם זה האדם שכן זוכה להתבטל לצדיק חי, על אף כל המחשבות והמניעות שטעורור היצר על כך, ובכל זאת הוא מקבל ממנו ושומע לעצתו בזה הוא שובר את מדת הגאווה, כי להתבטל לצדיק שכבר נפטר זה דבר קל כי הרי ברור לו שהצדיק שנפטר הוא בדרגה גבוהה ממנו".** וזה נלמד בפרשתינו שעם ישראל קבלו עליהם עול מלכות שמים וענו פה אחד "נעשה ונשמע" כמו שכתוב ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע: ומובא בגמרא (שבת פח) על הפסוק "ויתיצבו בתחתית ההר" אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם" **וכבר הקשו כל מפרשי התלמוד על דברי הגמ' הללו לשם מה הוצרך הקב"ה לכפות עליהם את ההר כגיגית, והרי עם ישראל ענו ואמרו כאיש אחד בלב אחד, נעשה ונשמע מתוך רצון והאהבה לקב"ה"** ובמדרש תנחומא הובא תירוץ על שאלה זו וכן מסביר המדרש: שעניית "נעשה ונשמע" היה רק על תורה שבכתב, ולא על תורה שבע"פ ולכן הוצרך הקב"ה לכפות עליהם את ההר. שיקבלו עליהם גם את התורה שבעל פה.

והמתבונן בדבר המדרש הללו יוכל למצוא בהם מלא חופנים של חיזוק והוא, שלאדם קל ונוח יותר להתבטל לדברי התורה הק' שבכתב משום שהם ניתנו לנו מאת הקב"ה במפורש. **אולם תורה שבעל פה שניתנת ע"י הצדיקים האמיתיים שבכל דור ודור, לזאת צריך ביטול הדעת של האדם לדברי רבותיו, וזהו עיקר הניסיון של האדם כי האדם מטבעו הוא נוטה לחשוב שהוא המבין והוא יודע ואין לו צורך שיאמרו לו כיצד להתנהג ומה היא כוונת התורה, ולפעמים לא די בזה שהאדם לא מתבטל לרבותיו אלא אדרבא מחשבתו וגאותו מביאה אותו לחלוק על רבו כמו קרח ועדתו, ומעתה ברור ומובן מדוע היה צריך הקב"ה לכפות עליהם את ההר כגיגית, לרמוז בזה שההר הוא היצא"ר כמבואר בגמרא סוכה נב' ועל האדם לדעת שזהו עיקר עבודתו בזה העולם, ועליו לכפות ולהכניע את יצרו בכל כוחו ולבטל דעתו בשלמות לשמוע בקול החכמים והצדיקים האמיתיים. ועל פי זה מובנים דברי הגמרא בהמשך שבימי מרדכי ואסתר עם ישראל קיבלו גם את התורה שבעל פה מרצון כי בכל אותו דור לא נמצא אפילו אדם אחד שקם כנגד דעתו של מרדכי אלא אדרבא כולם התבטלו אליו בתכלית הביטול ולכן זכו לגאולה השלימה, כך גם אנו, אם לורק נבטל את עצמנו בשלמות לרבינו הקדוש ולתלמידיו הנאמנים, נזכה על ידי זה להכניע את יצרינו הרע ולהאמין בתורת ה' ובמשה עבדו מתוך שמחה אכ"ר.**

משנכנס אדר מרבין בש" מחה", אך בעיר פרשבורג היה ראש חודש אדר תקע"ה יום שמחה כפול ומכופל במיוחד. לא רק משום מצוות "מרבים בשמחה", אלא שהשנה שמחה גדולה היתה בעירה וזאת בשל הולדת בני הבכור של רב העיר הנערץ, הגאון רבי משה סופר, בעל ה'חתם סופר'.

שמונה שנים חלפו מאז הוזמן לשבת על כס הרבנות החשובה. ועוד קודם-לכן שימש ה'חתם סופר' רב בערים דרזניץ ומט"ש דורף. נוסף על גאונותו בתורה נחשב רבי משה גם בעל ידע רב בהנדסה, בתכונה, בטבע ובח' שבון.

ובמשך שנים אלו רבי משה סופר הפך את פרשבורג לצומת תורני חשוב מאוד בכל מרכז אירופה. גולת-הכותרת של עשייתו הייתה הישיבה הגדולה שהקים. ישיבה זו הוציאה מקרבה גדולי תורה רבים, והשפיעה רבות על עולם התורה והרוח של יהדות הונגריה.

אך צערם של בני הקהילה רב בסי' בה שרם האהוב לא זכה לזרע בר קיימא במשך שנים רבות. "ומי יהיה ממשיך דרכו של רבנו בבוא העת, ולמי יורש תורתו?!" היו מלחשים הבריות ומצטערים בצרתו.

עתה, כאמור, שמחו עמו הכול בהולדת בנו הראשון. שמואל-בני' מין, כך נקרא שמו של הרך הנולד שהיה לנחת רוח להוריו ומורייו. שמואל בנימין היה ילד יפה-תואר ומאיר עיניים. בן יקיר להוריו וא' הוב על כל רואיו. חכמתו המיוחדת ועדינות נפשו ניכרו בו עוד קודם שמלאו לו שלוש שנים. חן מיוחד הושרה על פניו, ומראהו עתיד לג' דולות.

רבה של פרשבורג השקיע רבות בחינוך בנו האהוב והרביץ בו תורה לפי ערך כשרונותיו. ואכן, שמואל-בנימין גדל והתפתח לתפארת. כשהיה בן חמש כבר הותיר מא' חוריו - בהבנתו ובבקיאותו בתורה - את כל חבריו ובני גילו.

***

חלפו שנים ספורות בלבד וצרה חדשה על ביתו של המרא דא' תרא בעל ה'חתם סופר' והגיעו ימים קשים. כמה בביתו של הרב התפשטה מחלה מסתורית אשר בה חלו חלק מבני הבית. גם שמור אל-בנימין בן השש נתקף במחלה הקשה ונפל למשכב.

בעוד שאר בני הבית הצליחו בח' סדי ה' להתגבר על המחלה בתוך

זמן מה, להתאושש ולקום על רגליהם, הוסיף מצבו של שמואל-בנימין להתדרדר מיום ליום. טובי הרופאים הוזעקו אל מיטתו, אולם לא הצליחו למצוא מזור למחלתו.

יהודי פרשבורג התכנסו מדי יום בבתי-הכנסת והעתירו תפילה על חיי בנו של רבם האהוב. בהסכמת האב אף ערכו תפילה מיוחדת, אשר בה הוסיפו לשמואל-בנימין החולה את השם אברהם.

ה'חתם סופר' כמעט לא נטש את מיטת בנו. הוא סעד אותו באהבה רבה ישב לצד בנו התפלל ולמד

שבת של צדיק

גדולי ישראל על רבינו הגמ"ח זצ"ל

רבי צבי אריה מאליק, זצ"ל תלמיד המגיד ממעזריטש, התבטא על רבינו: "אני ראיתי ולא היה לי בו שום השגה... וכפי הנראה צדיקים כולנו להתבייש מפניו...ומן המעט הוא לומר עליו "ויחכם מכל האדם". (שבחו של צדיק)

את התורה הקדושה. עקב בקפד' נות אחר הטיפולים הרפואיים. רבי משה ביקש לדעת ולהבין כל פעולה שעשו הרופאים. אולם הע' נינים יצאו מכלל שליטה ונראה היה כי הרופאים אינם יכולים עוד למחלה. בשלב מסוים הרימו הרר פאים ידיים בייאושם. "האם אפסו כל הסיכויים?", שאל רבי משה את הרופאים, בפנים מיוסרות.

צוות הרופאים ברר את מילותיו בזהירות: "מעט מאוד חולים נחל' צוממצב מתקדם וחמור כל-כך של המחלה". במילים אלה ביקשו לר' מוז כי למעשה אפסה כל תקווה.

"אם-כן, מתחנן אני אליכם כי תר' סיפו לטפל בילד. אנחנו מצווים לעשות את שלנו וה' הטוב יעשה הטוב בעינינו", אמר להם רבה של פרשבורג.

חלף עוד יום והילד בן השש החל לגסוס. או-אז משכו הרופאים את ידיהם מכל טיפול. במצב כזה, סברו, כל נגיעה בחולה עלולה רק לקרב את קיצו.

"האומנם אינכם רואים עוד שום אפשרות להציל את חיי ילדי הקט?!", שאל רבי משה את הרר פאים. אלה התקשו לעמוד נוכח כאבו של האב ולא השיבו. עיניהם הנוגות נתנו את התשובה.

הבין ה'חתם סופר' כי אפסה כל תקווה. יצא מן החדר ששכב בו בנו ונכנס לחדר סמוך, שבו נהג לכתוב את חידושיו בתורה. התייצב ליד ארגז מלא בכתביו והחל להתפלל

על בנו.

בלב דואב ומורתח נשא רבה של פרשבורג תפילה וזעקה לקב"ה: "ריבונו של עולם", קרא בקול שבור, "שנים רבות צפנו לבן היקר אשר הפקדת בידינו, ואנו השת' דלנו להעניק לו כמיטב יכולתנו. עתה, כשעומד הוא על ערש דוי וטובי הרופאים אמרו נואש, מא' מינים אנו אך ורק כך. רק אתה בכוון הגדול, יכול להצילו. אנא עשה עימנו נס ופלא כנגד הטבע והצל את חיי בנו האהוב!".

כך עמד רבי משה על מקומו דקות ארוכות והתפלל על חיי בנו, גועה בבכי. והנה, לא חלפה שעה ארוך כה ואותות סימנים ראשונים של התאוששות ניכרו בילד. אחרי ימים רבים שבהם שכב כחפץ דומם, החל לפתע להניע את אי' בריו. חלפה עוד שעה והילד פקח את עיניו. תהליך התאוששותו של אברהם-שמואל-בנימין היה מהיר ומדהים. לאיש מהנוכחים סביב לא היה ספק קל שבקלים כי נס התרחש כאן, נס גלוי ובמיוחד בזכות תפילתו הקורעת לב של האב!

***

לאחר זמן נשאל ה'חתם סופר' מדוע השתהה בתפילתו החזקה והמתין עד לרגע שבו הגיע בנו לסף מוות ממש. נענה: "על-פי דין תורתנו הקדושה מצווים אנו לפעול בתוך גדרי הטבע ולא לסמוך על הנס" (ועיין בהרחבה במדור שואל ומשיב בגב העלון בעניין). הסביר רבי משה. "לכן, כל זמן שהרופאים סברו שיש סיכוי כלשהו להציל את בני, חובתנו הייתה להשקיע בטיפולו ולא לסמוך על הנס. ורק לאחר שכל הרופאים השתכנעו כי בדרך הטבע אין עוד מה לעשות, יכולתי להתפלל לה' ולבקש ממנו לשדד את מערכות הטבע ולחולל נס".

הילד אברהם-שמואל-בנימין הח' לים ממחלתו כליל, גדל לתפארת והיה לאחד מגדולי התורה בדורו. לאחר פטירת אביו אף מילא את מקומו, למעלה משלושים שנה, ברבנות פרשבורג. רבי אברהם-שמואל בנימין סופר נודע בחיבוריו הרבים וכוונה ע"ש אחד מחבוריו בשם ה- 'כתב סופר'.

*****

ההרשמה בעיצומה!!
בגני ילדים וביה"ס "שירת מרים" לבנות מגיל 3 ומעלה וכיתות א'ב' ברוח חסידות ברסלב, בהנחיית והנהלת הרב שלום ארוש ורעייתו.
הזדוּרו להירשם, מקומות מוגבלים
חייג לעל' 02-5818926

איזה שנוער' שהלך כל לילה בחתונות, לפשוט את ידיו, ראו אותו לילה אחת שהתחיל לפשוט את שני ידיו בבת אחת! שאלו אותו, ר' זעליג, למה התחלת לפשוט את שני הידיים?!
ענה ר' זעליג, פשוט מאוד, ראיתי שזה ביזנעם טוב, החלטתי לפתוח עוד סניף.

מצוות מחצית השקל
"באחד באדר משמעין על השקלים"
ניתן לתרום זכר למחצית השקל בהידור רב מאוד למוסדותינו הקד', להחזקת לומדי התורה ומשפחותיהם.
וקירוב והפצת תורה ואמונה בארץ ובעולם.
ח"ג עכשיו: 02-5812210

חויה רוחנית בלתי נשכחת
מוסדות
"חוט של חסד"
מזמינה אותך להצטרף
לנסיעה לקברו של
רבי נחמן מברסלב באומן.
בז' אדר תשס"ט
מס' המקומות מוגבל הזדורי
והבטיחי מקומך.

זמנים | פרשת משפטים שקלים

י-ם	ת"א	חיפה	בא"ש
16:54	17:09	16:59	17:12
18:08	18:09	18:08	18:10
18:48	18:45	18:46	18:48

הפטרה: "נִכְרֹת יְהוֹדִיעַ אֶת הַבְּרִית..." (מ"ב י"א י"ז)
המולד: י"ח ביום ג' וד'. המולד יום ג' שעה 17:39 וס' חלקים

תפילות
המתפלל על חברו נענה תחילה.

נא להתפלל לרפואת:
ליאור נחמן בן שולמית,
מו"ר הרב שלום בן ימנה שליט"א
הרב אליעזר בן עטיה שליט"א
נחמן בן מעין.

שמעון בן סוליקה ואסתר בת מעודה
שמואל אייזיק חזקיהו בן תהילה,
זב"ק: יחיאל בן גאולה, **זוגי** צופיה בת צביה
והבדיל לעיני
לע"נ חבירו היקר שלום בן חנה ז"ל.

העלון י"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" רח' שמואל הנביא 13 ירושלים
טל' 02-5812210 פקס 02-5826205
052-7680002 ת.ד. 57669 י-ם
להצטרפות לקבלה בדוא"ל ח"ג, כתבו לנו
alonghut@gmail.com

כי יסופר, וגם הוא נתכבד בי הרבה עד שנשקני על ראשי, ושמו בי ממש כשמחת בית השואבה"
בשנות ת"ח ו"ט בעת הגזירות הנוראות, כיהן כאב"ד בעיר אלקי שבליטא, וכאשר הגיעו החיילים אל העיר פתאום נפל עליהם פחד וחזרו. ומשם ברח לעיר לובלין ושם נפגש עם ר' העשיל מקראקא. לאחר מכן מונה כאב"ד בעיר לבוב ובה כיהן במשך 13 שנה.
בסוף ימיו התקיים בו המשנה "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקימה מעושר", התפרסם כבעל צדקה מופלג וענינים רבים היו משכימים לפתחו כדי לקבל אצלו נדבה או גמילות חסד.

פעם בא לביתו של ה"ט עובר אורח ובקש ממנו שילוח לו שקל כסף. אך הרב לא מצא אפילו פרוטה אחת. מה עשה? נטל את גביע הכסף שהיה מקדש בו, והושיט לאורח הנדהם וכה אמר לו: מסור נא גביע זה בגמ"ח שבעיר וטול תמורתו שקל כסף שאתה צריך עתה. אי"ה בערב שבת יעניקו לי את משכורתי וכן אוכל לפדות את הגביע מהגמ"ח. האורח מיהר עם הגביע לגמ"ח, שם ביקש תמורת הערבון שבידו הלואה של שני שקלים. בסוף אותו שבוע, שיגר ה"ט שקל כסף בדי שליח, כדי להשיב לביתו את הגביע היקר שלו, שהופקד בגמ"ח.

פעם בא לביתו של ה"ט עובר אורח ובקש ממנו שילוח לו שקל כסף. אך הרב לא מצא אפילו פרוטה אחת. מה עשה? נטל את גביע הכסף שהיה מקדש בו, והושיט לאורח הנדהם וכה אמר לו: מסור נא גביע זה בגמ"ח שבעיר וטול תמורתו שקל כסף שאתה צריך עתה. אי"ה בערב שבת יעניקו לי את משכורתי וכן אוכל לפדות את הגביע מהגמ"ח. האורח מיהר עם הגביע לגמ"ח, שם ביקש תמורת הערבון שבידו הלואה של שני שקלים. בסוף אותו שבוע, שיגר ה"ט שקל כסף בדי שליח, כדי להשיב לביתו את הגביע היקר שלו, שהופקד בגמ"ח.

אמר בעל הגמ"ח לשליח: עליך לדעת, כי תמורת הגביע של הרב ניתנה על ידינו הלואה של שני שקלים!
שב השליח לביתו של ה"ט וסיפר לו את אשר קרה.
מיד הוציא ה"ט מכיסו שקל נוסף ומסרו לשליח בפנים קורנות משמחה וכה אמר: עתה מובן לי, שאותו אדם היה זקוק לשני שקלים אך מהבושה לא ביקש ממני אלא שקל אחד. מה טוב שלא היה אז בכיסי אפילו שקל אחד! שאילו היה בידי שקל כסף והיתי נותנו לעני הנזקק, היה האיש יוצא מביתי עם צער על חסרון השקל הנוסף.

פסיתות:
על מצבתו נחרת: "ביום כ"ז שבט לשנת תכ"ז נטמן פה מאור הגולה בעל טורי זהב הן בעודו בחיים כבר זכה, כי נפסקה הלכה כמותו הוראתו שלמה זכה וערוכה".
קברו בבית הקברות היהודי בלבוב היה נפקד עד שנות ה-50, אך חולל בידי הממשלה הסובייטית, ועל כל שטח בית הקברות הוקם שוק מרכזי, שום מאמץ יהודי לא הצליח לפדות את מקום קברו ולהקים שם מצבה מחדש.
רב של למברג - בעל "שואל ומשיב" ז"ל סיפר שכספתו שנה לאחר פטירת ה"ט הוצרכו ע"פ פקודת השלטונות לפנות את בית הקברות, וכשפתחו את קברו של ה"ט מצאו שם מצאווה שלם בגופו והדור בלבובו, שלא שלטה בו רימה ותולעה לא היתה בו. זכותו תהא מנון וציונה עליו אכ"י.

בני דוד נולד בעיר לודמיר שבחבל וואהלין לאביו רבי שמואל שהיה גדול בתורה נגיד ונדיב. תורה וגדולה היו אצל אביו במקום אחד, בילדותו למד אצל אחיו המבוגר ר' יצחק הלוי הידוע בתשובותיו (שו"ת מהר"י הלוי), אך גם לאחר שנים רבות היה משגר את שאלותיו לאחיו הגדול והיה חותם: דוד הקטן. ובתגובה לכך היה משיב לו אחיו ר' יצחק "דוד הוא הקטן בעיניו, וגדול בכל עיניו, אב בחכמה ורך בשנים קנקן מלא בפלפול" (שו"ת מהר"י הלוי).
בצעירותו למד בשיבה שייסד ר' יואל סירקיש זיע"א (בעל הב"ח), וכשהגיע לפרקו בחר בו רבו כחתן לבתו. לאחר נישואיו היה סמוך מספר שנים על שולחן חותנו אשר העניק לו את כל מחסורו. "החזון איש" זצ"ל סיפר כי הב"ח הביח לט"ו שיקציע עבורו אכילת בשר בכל יום. פעם אחת נתנו לסעודתו ריאה במקום בשר, והלך ה"ט ותבע את חמיו על כך לדין תורה, באומרו: "ריאה אינה ראויה להיקרא בשר. ובית הדין פסק שהב"ח צודק לפי שגם בני מעיים נקראים בשר. והחזון איש ביאר את סיפור המעשה, לא חלילה וחלילה שה"ט היה תאב למנת בשר. אלא שה"ט למד בהתמדה עצומה, עד טיפת דמו האחרונה עד אפיסת הכוחות, ובאותו יום שאכל ריאה ולא בשר למד הוא מספר דקות פחות. חשש ה"ט שדבר זה יהווה קיטור על חותנו שגם לחתנו ביטול תורה, ולכן קרא אותו לדין תורה מתוך ידיעה ברורה שבית דין יפסוק לטובת הב"ח, ובכך יוסר ממנו הקטרוג.

כעבור זמן מה לא היה באפשרות חמיו לזנוו יותר, ורבינו דוד נאלץ לחפש מקור לפנסם גדול בני ביתו ואז קיבל עליו את משרת רבנותו בעיירה פאטליצ'ה.

סבל מעוני גדול עד שבשבת אחת לא היה לו מזון אפילו לסעודה אחת, אך רבינו דוד קיבל את סבלו באמונה רבה.
מסופר שפעם אחת באה אליו אשה נעצבת ובקשה במר נפשה להמציא תרופה לבתה היחידה המסוכנת למות והשיב לה אינני רופא ולא בעל שם אך הנה תירצתי היום קושיה בתוספות אחד הנני נותן לך התירוף במתנה להגן בעדה וחיתה מאותה שעה.

ספריו:
דברי דוד: על רש"י. טורי זהב (ט"ז): על שולחן ערוך. "זהב מזוקק", "תשובות דוד".

עם הופעת ספרו "טורי זהב" על חלקי השלחן-ערוך התפרסם מאד בכל העולם היהודי. בעל פני יהושע כותב: "הלכה כמותו ברוב המקומות, ולאורו אנו הולכים, שהוא גדול שבאחרונים וראשון שבראשונים, שאין למעלה ממנו".
גדולי עולם התכתבו עמו, ביניהם ר' מרדכי יפה (בעל "הלבושים"), ר' נתן נטע שפירא (מגלה עמוקות), ר' ששון הכהן (הש"ך) ועוד.

הגם שרבי בשתי הכהן בעל הש"ך לפעמים חלק עליו, מספר הש"ך הגם שהיה הוא הצעיר, וה"ט היה כבר זקן, בכל זאת בפגישתו עם ה"ט נתכבד הרבה מאד עד שנשקו על ראשו. וכך כתב הש"ך בהקדמה לנקודות הכסף: "אל יעלה על לב הקורא... שמפני שהיה לי איזה מחלוקת עם בעל ה"ט, כי הלא נודע לכל כי נתקיים בנו את הבסופה, ונעשיתי אכסניא לבעל הטורי זהב, והיה אצלי שלשה ימים, וכבדתי כבוד גדול אשר לא יאומן

היות ואנו יודעים את גדול מעלת התפילה כפי שכבודו מדרין אותנו לדעת ולהאמין שיש בכוחה של תפילה לשנות את הטבע, וכמובא בליקו"מ ז': "כי התפלה למעלה מהטבע, כי הטבע מחייב כן, והתפלה משנה הטבע, וזה דבר נס, ולזה צריך אמונה, שיאמין שיש מחדש ובידו לחדש דבר כרצונו" ושם בתורה מובן כי שמיאנו מאמין בניסים שיכולים לשנות הטבע, אזי נקרא אפיקורס, ושאלתי היא: בספר המידות (תפלה י"ט). מובא: "אסור להטריח את השם לשנות את הטבע", והרי ידוע שרבינו אמר לרבי נתן מברסלב זיע"א, שאפילו על כפתור של בגד צריך להתפלל, ולכאורה לשם מה צריך תפילה על ענין זה והרי זה בגדו הטבע שיטפוח את כפתורו ומעבר לכך הרי הוא בבחינת מטריח את ה', ולכן אם כבו' יוכל לבאר לנו מהי ההגדרה הנכונה של להטריח את הש"י?

שאלות למו"ר ראש הישיבה
כי הטבע מחייב כן והתפילה למעלה מהטבע.

הקטנה, ואפילו של הגרוע שבגרועים.
ומה ששאלת על הנא' בספר המידות ש"אסור להטריח את השם לשנות את הטבע" אין הכוונה בזה שאין להתפלל ח"ו, אלא פירוש הדבר כן הוא: שיפנה אלה' שיזמן הדבר הנצרך לו בדרך הטבע, והנכון בזה שאין להתפלל לה' שיושיע שלא ע"פ הטבע או לבקש שיעשה לו נס, ומה שאמר רבינו לר' נתן שיתפלל אפילו על כפתור בגדו, כוונתו הייתה שביקש מה' שייתן לו את האפשרות לתפוח את בגדו בדרך הטבע, שכן אין אדם נוקף את אצבעו מלמטה אלא אם הכריזו עליו מלמעלה, ובדאי שלא התכוון לומר לו שיתפלל שכפתור בגדו ייתפר בדרך נס מאליו, שלא כדרך הטבע.
ומעתה עליו לדעת שכל דבר צריך להקדים תפילה, קטן כגדול, ואדרבא ה' ממתינ ומצפה לתפילת עם ישראל. אך לפעמים נצרך האדם בתפילתו לבקש מה' שיעשה לו נס, כל זה במידה ואין מנוס ולא נראית ישועה בדרך הטבע זולת תפילה זו שה' ישנה את הטבע בעבורו. וכמו שמצאנו בגמ' (תענית כה) על ביתו של ר' חנינא שהייתה עצובה ואמר לה בתי, מדוע את עצובה? אמרה לו: כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן והדלקתי ממנו אור לשבת, אמר לה: "בתי מה איכפת לך, מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר

תשובה:
ראשית עליך לדעת ששואל יקר, כי את כל החסרונות ממלאים בתפילה, וכל מה שה' ברא את העולם הזה זה שבביל שיפנו אליו על כל דבר ועניין שהאדם נצרך לו, ומי שאינו פונה לה' בתפילה אפילו על הדבר הכי קטן, הרי הוא גאוותן וה' אינו חפץ בדרך זו. וצריך לדעת שהקב"ה מתאוה ומשתוקק, לכל תפילה ולו